

Савремена историја открива праву истину о пореклу Ђурађа Кастриота

Интервју урадио Вук Радисављевић

Историчар др Предраг Петровић, са којим је Фонд стратешке клутуре разговарао, на основу валидних историјских извора који су намерно запостављани, дошао је до закључка да је Ђурађ Кастриот Скендербег заправо Србин. Такође, др Петровић је у својој књизи утврдио и да је Скендербег био у сродству са Бранковићима, као и да је албанско својатање највећег јунака 15. века заправо неутемељено и злурадо.

Опсежно сте истраживали живот Ђурађа Кастриота Скендербега, до каквих сте сазнања о његовом пореклу стигли?

– Истраживање животног пута Ђурађа Кастриота је за историчара веома сложен посао, јер су се код Скендербегових биографа испољавале веома изражене национално обојене тенденције сврставања ове историјско значајне личности у одређене националне оквире, при чему је и етнички индетитет Ђурађа Кастриота Скендербега погрешно и софистички тумачен. При томе одређена документарна грађа битна за опредељење националног индетитета Кастриота и Ђурађа Кастриота Скендербега из српских извора није коришћена. Постоји читав низ историографских докумената, које до сада научна јавност није узимала у обзир при тумачењу сада већ исполитизованог питања етничког индетитета Ђурађа Кастриота Скендербега, а који могу ово питање мериторно и аргументовано довести до историјске истине. Тумачења албанских историчара, да је Ђурађ Кастриот Скендербег (или Ђерђ Кастриот, како га погрешно и тендециозно називају) искључиво албанског националног индетитета не заснива се на историографским документарним чињеницама, али и остали историчари то питање постављају доста замагљено, што иде на руку тендециозним поставкама албанске официјелне историје.

У мојој историографској студији „Ко су Ђурађ Кастриот Скендербег и Кастриоти“ дат је приступ овој теми на основу документарне грађе из српских средњовековних извора, која је битна за аналитички приступ овој теми, и која даје основне параметре за опредељење о етничком индетитету Кастриота, те су анализирана следећа документа:

Повеља цара Стефана Душана из 1347, Прострагма из 1349/53, Светоарханђеловска хрисовуља из 1348/52, затим за Масареке, непосредне претке Кастриота, „Јањинска хроника“, а такође и објашњења В. Кача-новског о настанку „Меморије ..“ Мусакија и др. низ документа и записа осим ових кључних...

Неки документи познати научној јавности као Дубровачка повеља „доминусу“ Александру из 1368 год. су погрешно тумачени, те се и стога сматра, да је ситуација са темом о етничком индетитету Кастриота остала недоречена и недовољно документарно истражена и адекватно тумачена.

Повеље Стефана Душана и Дубровачка повеља разјашњавају питање, да је Бранило, прадеда Ђурађа Кастриота, био кефалија доминуса Александра, а претходно челник у војсци цара Стефана Душана, који је и истицањем у војсци достигао статус нижег племства те добио феуд на реци Гарди са кастелом „Кастри“, старом византиском тврђавом, по коме су се и назвали – Кастриоти, његови потомци, и њихова породица (иначе једна грана рода **Масарека**).

Тakoђе „Јањинска хроника“ у историографији сматрана као веродостојан хронички документ, даје тачно опредељење, да су Масареци српско-словенски род из краја Загорја и места Загоре код Јањине, помињани код историчара Прокопија још после првих досељења словенских скупина у VI веку. Из околине Јањине, из Епира, за који Ђурађ Кастриот и говори, по његовим биографима, да му је постојбина, је његов род пресељен иза Дрима, етничке границе српско-албанске, на падине Паштрика, близу Призрена. Тада је Бранило, Ђурађев прадеда и забележен као царев челник, од кога је могуће даље документарно пратити даљи генетски низ предака до самог Ђурађа Кастриота Скендербега и даље после њега његових потомака до данашњег времена.

У мојој студији о етничком индетитету Кастриота је уједно сабрана и сва документарна грађа о прецима Ђурађа Кастриота Скендербега на основу које је и донет закључак о неспорно његовом основном српском пореклу, које је свакако морало имати примесе и одређене утицаје албанске националне средине до избеглиштва Кастриота у Италији, а иза тога свакако и утицаје италијанске националне средине. Закључак о Српско-словенском пореклу се код старијих генерација Кастриота потврђује читавим низом аргумената, до којих се долази истраживањем националног индетитета Кастриота: Њиховом православном вером са породичном славом (карактеристичном специфичношћу за српски индетитет), на шта указује историчар И. Јастребов, њиховим статусом српске властеле, (који по Душановом закону могу имати само Срби, Грци, или Немци), блиским родбинским везама са српским великашким кућама, хиландарским монасима из њихове најуже фамилије, па чак и генеалогима са српским пореклом садашњих Кастриота у Италији и Шпанији, као и низом других аргумената, који су потврда овог српско-словенског националног индетитета Кастриота.

Да ли су тачне тврдње да је Ђурађ Кастриот Скендербег по мајчиној линији био у сродству са Бранковићима?

– Управо тема моје књиге „**Да ли је је мајка Ђурађа Кастриота – Скендербега Војислава Бранковић**“, даје одговор на ово питање. Код Скендербегових биографа се његова мајка помиње као **Воисава Трибалда**, иза којег имена се скрива, да ли случајно, или намерно, управо, **Војислава Бранковић, кћер Гргура Бранковића, старијег брата Вука Бранковића**. На основу три средњовековна српска документа из збирке Љ. Стојановића, затим према једној Диканжовој генеалогiji, према хронолошким анализама, и другим аргументима за Војиславу и Гргура, долази се до сасвим уверљивих доказа, да је она мајка Ђурађа Кастриота.

Дакле Ђурађ Кастриот Скендербег је по томе био веома близак род са Бранковићима, Скендербегова мајка Војислава је сестра од стрица деспоту Ђурађу Бранковићу, могуће је да је по њему добио и име Ђурађ. Ово сродство са Бранковићима је **Ивану Кастриоту Скендербеговом оцу** помогло и да наследи од **Топија, такође орођених са Бранковићима**, део њихове кнежевине после гашења ове фамилије. Касније је, две генерације иза, успостављено још једно сродство Кастриота са Бранковићима, када се **син Скендербегов, Иван II** такође оженио са Бранковићком, Иреном Бранковић, унуком деспота Ђурађа Бранковића.

Све то доказује, да је Ђурађ Кастриот Скендербег и по очевој и по мајчиној линији, управо, српског етничког индетитета, а да је само по властелинству Кастриота у пределу Маће и по свом владању подручјима Албаније, или северног Епира како се тада (у предтурском времену, крајем XIV-ог века и у времену турске окупације у XV веку), сматрало, Скендербег Албанске, или тачније Епирске припадности, док је по завичају Кастриота са Паштрика, или у вековима раније из Загорја у централном Епиру, како и сам Скендербег наводи своју припадност кад каже „*ми Епирци*„.

У чему је историјски значај Ђурађа Кастриота Скендербега?

– Ђурађ Кастриот Скендербег је личност веома значајна за историју отпора према османлијским освајачима на Балкану и отпора према продору Турака са Балкана према Средњој Европи и Италијанском полуострву. Он је 25 година са својим снагама бранио своју земљу од Турака и тиме и задржавао Турке у њиховом продору на њиховим правцима освајања и то у периоду од 1443. до 1468. год, када су све земље централног Балкана већ биле окупиране или непосредно пред турском окупацијом. Сматра се, да је Ђурађ Кастриот био и једна од брана брзом продору исламиста на Балкан.

Зашто Албанци својатају Скендербега?

– Значај Ђурађа Кастриота Скендербега, носиоца у периоду друге половине XV столећа борбе против Османлија, тумачен је у албанској историографији тендециозно, као борца за искључиво очување албанске нације, а његова личност је представљена као национални албански симбол, и личност, која је знатно допринела стварању албанске нације, а и да је он подигао општародни албански устанак против Турака, што је погрешно тумачење историјских догађаја. Научно исправна тумачења личности и улоге Ђурађа Кастриота покушавају да поставе ствар на праву основу и дају тумачења која су ближа историјској истини.

С обзиром да је у младости био са своја два брата турски таоц у Једрену као залога за принудно очево турско вазалство, Ђурађ Кастриот је прошао војне турске школе, истакао се у обуци, те је постао код турака и официр, али је остао непоколебљиво турски противник и противник турског исламизирања на Балкану, тако да његов отпор Турцима, који је спроводио и са Албанцима и са знатним бројем Срба, Македонаца, па и Грка у редовима својих ратника имао много шири значај од уско националног албанског.

Какве су биле везе Скендербегове породице са манастиром Хиландаром?

- Кастриоти су као српска властелинска породица давали прилоге српским манастирима и црквама, што је тада било уобичајено међу српском властелом. Забележено је да је Иван Кастриот, Скендербегов отац, 1426. год. уступио два села у долини Радике манастиру Хиландару чији су манастирски ктитори били и Бранковићи његова тазбина. Затим је по документима уговорио и четири адерфата (манастирска удела при **повлачењу у монаштво**) у хиландарском манастирском пиргу св. Ђорђа за себе и своја три сина. Такође је позната чињеница да се **најстарији син Иванов, а Скендербегов брат, Репош закалуђерио у манастиру Хиландару**, где је боравио до краја свог живота, а такође и да се после 1430. год. и сам **Иван, Скендербегов отац, повукао у манастир Хиландар са монашким именом Јоаким**, где је и умро 1437. год. Веза Кастриота са највећом српском лавром на Атосу није могла бити само случајна, већ и она говори о дубокој повезаности и о припадности Кастриота српском ентитету.

Ко су потомци Ђурађа Кастриота и да ли су они из Италије и други учествовали у каснијим ратовањима против Турака?

- Потомци Ђурађа Кастриота се по генеалогiji рода Кастриота тачно знају, они сада живе највише у јужној Италији, а једна грана од Ђурађевог брата, Станише је у Шпанији, међутим доказаних директних потомака Ђурађа Кастриота (Куча Дрекаловића) има и у Црној Гори и Србији. У претходним вековима је међу свим овим гранама било доста истакнутих појединаца у антитурским покретима и ратовима. **Ђурађев син Иван II и Ђурађев унук Ђурађ II су подизали устанке уз помоћ Млетака у албанским подручјима 1481. год и 1503. год., а у Црној Гори су Дрекаловићи били, може се рећи у сталном ратном стању са турским окупаторима, те су Турци 1774. год. покренули и чувену „Похару Куча-Дрекаловића“ са циљем истребљења ових својих противника.**

Фонд Стратешке Културе